

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Socioloxía da Saúde. a Discapacidade e a Dependencia		Código	653862221
Titulación	Mestrado Universitario en Asistencia e Investigación Sanitaria (plan 2012)			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Domínguez Rodríguez, Antía	Correo electrónico	a.drodriguez@udc.es	
Profesorado	Domínguez Rodríguez, Antía	Correo electrónico	a.drodriguez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O obxectivo deste curso é dobre: explorar a área da saúde no sentido máis amplo dende a perspectiva das ciencias sociais e discutir cuestións centrais das ciencias sociais á luz dos fenómenos relacionados coa saúde, a discapacidade e a dependencia. Trátase de sistematizar e transmitir os principais resultados empíricos e formulacións teóricas e conceptuais producidos pola socioloxía para examinar a saúde, a discapacidade e a dependencia. A partires dunha proposta plural e aberta as distintas correntes pretende proporcionar coñecemento para entender non só os procesos e fenómenos da saúde, a discapacidade e a dependencia están intrinsecamente implicados na súa xénese, desenvolvemento e consecuencias para a cultura ea sociedade na que as poboacións viven e reproducense, se non tamén que tales fenómenos e procesos constitúen e son construídos como realidades socio-culturais.			
Plan de continxencia	<ol style="list-style-type: none"> Modificacións nos contidos<ul style="list-style-type: none"> - Non haberá modificacións Metodoloxías<ul style="list-style-type: none"> *Metodoloxías docentes que se manteñen<ul style="list-style-type: none"> - Traballos tutelados - Sesións maxistras - Discusión dirixida *Metodoloxías docentes que se modifican<ul style="list-style-type: none"> - Exposición oral de traballos. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado<ul style="list-style-type: none"> - Correo electrónico: diariamente, para responder dúbidas. - Equipos: diariamente, para responder dúbidas. Haberá unha sesión semanal para avanzar nos contidos teóricos. - Moodle: diariamente, para entrega de tarefas, consulta de documentos e uso de foros para xestionar os debates. Modificacións na avaliación<ul style="list-style-type: none"> - Suprímese a exposición oral de traballos. A parte correspondente de nota engadirase aos traballos supervisados. *Observacións de avaliación:<ul style="list-style-type: none"> - Os alumnos/as que teñan recoñecemento da dedicación a tempo parcial teñen que falar coa profesora ao comezo do curso para acordar realizar un traballo individual que representará o 100% da avaliación. Modificacións da bibliografía ou webgrafía<ul style="list-style-type: none"> - Non se fan modificacións, toda a bibliografía obrigatoria estará a disposición do alumnado en formato dixital.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Capacidade para elixir e aplicar as metodoloxías de investigación mais adecuadas á investigación proposta.
A2	Capacidade para o deseño experimental e o completo desenvolvemento de proxectos de investigación no ámbito sanitario, desde a formulación da hipótese de investigación ata a comunicación dos resultados.
A3	Adquirir un sentido ético da investigación sanitaria.

A5	Adquirir o coñecemento da realidade investigadora nun ámbito concreto das ciencias da saúde.
B1	Capacidade para aplicar o método científico na planificación e o desenvolvemento da investigación sanitaria.
B2	Fluidez e propiedade na comunicación científica oral e escrita.
B3	Compromiso pola calidade do desenvolvemento da actividade investigadora.
B4	Capacidade de análise e de síntese.
B5	Habilidade para manexar distintas fontes de información.
B6	Capacidade para traballar de forma colaborativa en equipos multi e interdisciplinar.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de analizar a medida da saúde a través de indicadores de saúde e calidade de vida.	AI2 AI5	BM1 BM2 BM4 BM5 BM6	CM5
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de comprender o papel que xogan os factores sociais, políticos, económicos y culturais nos procesos de saúde e de enfermidade.	AI5		
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de analizar criticamente a saúde e a enfermidade no ámbito social dende a perspectiva da Socioloxía da Saúde.		BM4	CM4 CM6
Ao rematar con éxito a materia, los alumnos serán capaces de comprender os procesos de saúde e calidade de vida, así como as novas formas de enfermarse.	AI5	BM4	CM6
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de enfocar o estudo da realidade da discapacidade e da dependencia dende unha óptica social e non tanto como un atributo individual.		BM4	CM6
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de identificar en que medida determinado tipo de actitudes e crenzas poden afectar os puntos de vista que os individuos e mesmo a sociedade tén sobre a discapacidade.	AI3	BM4	CM6
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de entender os cambios que deberían producirse no ámbito da discapacidade e a dependencia para no entendela como exclusión social.		BM4	CM6 CM7
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de aprender a descubrir los "sesgos" subyacentes ás propias metodoloxías de análise, técnicas de aproximación e resultados da investigación sobre a discapacidade e a dependencia.	AI1 AI2 AI5	BM1 BM3 BM4	CM6 CM8
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de entender o papel do linguaxe social cara a definición da discapacidade e a dependencia.		BM4	CM6

Contidos	
Temas	Subtemas

TEMA 1. INTRODUCCION A SOCIOLOXIA DA SAUDE, A DISCAPACIDADE E A DEPENDENCIA	<p>O corpo e a saúde como construción social.</p> <p>A construción social da enfermidade.</p> <p>Desigualdades de saúde e sociais.</p> <p>Modelo individual e social da discapacidade.</p> <p>Saúde e calidade de vida.</p> <p>Debates sociais actuais sobre saúde: saúde e novas formas de enfermidade (anorexia, bulimia e vigorexia); problemas de ética e saúde (eutanasia, células nai, bioética); saúde e dependencias legais e ilegais de drogas.</p>
TEMA 2. METODOS DE INVESTIGACION SOCIAL DA SAUDE	<p>Métodos e técnicas de investigación social sobre saúde, discapacidade e dependencia (guía para traballos prácticos)</p> <p>Saúde en cifras: Indicadores de saúde.</p> <p>Percepción social da saúde, discapacidade e dependencia (actitudes, opinións, xuízos e prexuízos).</p>
TEMA 3. DISCAPACIDADE, DEPENDENCIA E CUIDADOS	<p>A organización social dos cuidados.</p> <p>Dependencia, integración e exclusión social.</p> <p>Políticas públicas: Lei de dependencia</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Presentación oral	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B3 B4	2	14	16
Sesión maxistral	A5 C4 C6 C8	8	0	8
Traballos tutelados	A1 A2 A4 A5 B1 B3 B4 B5 B6	0	30	30
Discusión dirixida	A3 B2 B4 C4 C5 C6 C7 C8	5	15	20
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Presentación na clase, ante os compañeiros e o profesor, do traballo tutelado realizado polos alumnos.
Sesión maxistral	Explicación e orientación teórica básica polo profesor.
Traballos tutelados	Contando coa guía do profesor-titor, o estudante mellora a súa aprendizaxe autónoma mediante a realización de traballos individuais ou en pequenos grupos sobre aspectos concretos da materia. Deste xeito desenvolve habilidades na argumentación escrita e oral, destrezas metodolóxicas e reflicte o alcance dos seus coñecementos.
Discusión dirixida	Debates sobre temas actuais relevantes.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Resolución de dúbidas e orientación ao estudo. Seguimento e supervisión dos traballos tutelados.
Traballos tutelados	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Discusión dirixida	A3 B2 B4 C4 C5 C6 C7 C8	Debates coordinados polo profesor.	15

Presentación oral	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B3 B4	Presentación oral polo alumno dos resultados do traballo tutelado	35
Traballos tutelados	A1 A2 A4 A5 B1 B3 B4 B5 B6	Contando coa guía do profesor-titor, o estudante mellora a súa aprendizaxe autónoma mediante a realización de traballos individuais ou en pequenos grupos sobre aspectos concretos da materia. Deste xeito desenvolve habilidades na argumentación escrita e oral, destrezas metodolóxicas e reflicte o alcance dos seus coñecementos.	50

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Andreu, J. et al. (2003). Sociología de la discapacidad. Madrid: Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales 45, pp. 77-107. - Bowling, A. (1994). La medida de la salud: revisión de las escalas de medida en la calidad de vida. Barcelona: Masson - CERMI (2003). Discapacidad y exclusión social en la Unión Europea. Madrid: CERMI - Cokerman, W.C. (2002). Sociología de la medicina. Madrid: Prentice-Hall - Colectivo IOE (2004). Salud y estilos de vida en España. Madrid: Funcas - Fundación Paideia (1998). Discapacidad y sociedad. Madrid: Morata - Garcés Ferrer, J. (2002). La nueva sostenibilidad social. Bases teóricas del modelo sociosanitario. Barcelona: Ariel - Goffman, E. (1994). Internados: ensayos sobre la situación social de los enfermos mentales. Buenos Aires: Amorrortu - Martínez, L. et al. (2005). Exclusión social y discapacidad. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas*Fundación Promi - Rodríguez Cebrero, G. y Codorniu, G. (2002). Modelos de atención sociosanitaria. Una aproximación a los costes de la dependencia. Madrid: Inersio - Ruiz Ortega, M. et al. (2003). Las múltiples dimensiones de la discapacidad. Madrid: Escuela Libre Editorial
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Programa

Green Campus FCS Para axudar a conseguir

un entorno inmediato sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos 1 e 2 do

"III Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2018-2020)", os

traballos documentais que se realicen nesta materia:a. Solicitaranse

maioritariamente en formato virtual e soporte informático. b.

De realizarse en papel: -

Non se empregarán plásticos. -

Realizaranse impresións a dobre cara. -

Empregarase papel reciclado. -

Evitarase a realización de borradores.PLAxioA

detección de fraude, copia ou plaxio na redacción do traballo da materia

implicará un suspenso na oportunidade de avaliación afectada (0,0) e a remisión

directa á oportunidade seguinte. Dita

circunstancia comunicarase á Comisión Académica e ao resto de profesores do

título. En caso de que se reitere a irregularidade nunha 2ª avaliación, a

Comisión poderá solicitar ao Reitor a expulsión temporal ou definitiva do/a estudante

do título cursado.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías